

کلید شناسائی نیم سخت بالپوشان ایران (۱۶)

سن‌های خانواده ACANTHOSOMATIDAE Stål, 1865

نگارش

محمد صفوی^۱

چکیده:

حشرات این خانواده به خاطر وجود پنجه‌های دوبندی و ساختمان شکم حشره تر که بند هشتم آن نمایان است از سن‌های بالا خانواده Pentatomoidea مشخص می‌شوند. شکم شیروانی مانند و Sternite (نیم حلقه شیکمی) سوم دارای خار بلندی است که به طرف Coxa ها ادامه می‌یابد، Mesosternum (سینه میانی) دارای کیل بلندی است که به طرف جلو کشیده شده است، این حشرات دارای خرطوم بلند و باریک می‌باشند.

بیولوژی:

حشرات این خانواده روی درختان گونه‌های ولیک *Crataegus spp.* به فراوانی مشاهده و از آن تغذیه می‌کنند. رنگ بدن حشره بالغ و پوره‌ها شبیه رنگ درختان فوق که غذای اصلی آنها تشکیل می‌دهند می‌باشد و زمانی که این غذا در دسترس نباشد از برگ درختان بلوط و گلابی تغذیه می‌کنند. حشرات بالغ زمستان‌گذران، در بهار تخم‌گذاری کرده و پوره‌ها تا اواخر تابستان به حشرات بالغ تبدیل می‌شوند. این حشرات مانند سینه‌های گیاه‌خوار، دارای میکروارگانیسم‌های گوناگون و اغلب واجد باکتریها می‌باشند. Symbionte ها که در روده میانی و در Mycetome جایگزین گشته‌اند در حشرات بالغ از روده‌ها جدا و با سایر اعضای بدن بدون ارتباط می‌باشند.

۱ - دکتر محمد صفوی - انجمن حشره‌شناسان ایران - کدپستی ۱۴۵۴ تهران - ۱۹۳۹۵ - ایران

* - این مقاله در تاریخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۳ به دفتر انجمن رسیده است.

Symbionte ها در سنهای ماده از دو عضو مخصوص عبور کرده و زمانی که تخمها از نزدیکی سوراخ تناسلی عبور می کنند آنها را آلوده می سازند و زمانی که پوزه های سنین اولیه از تخم خارج شدند از این میکروارگانیسمها تغذیه می کنند. تخمها تقریباً در رشته های ۲۴ عددی و دارای دو انتهای نسبتاً مدور هستند. زمستان گذرانی حشره در شکاف درختان صورت می گیرد. سنهای پارازیت توسط مگسهای Tachinidae کوچکتر از اندازه معمولی بوده و چربی بدن آنها بسیار کم است. رنگ این حشرات و همچنین رنگ حشرات بالغ در اواخر فصل تیره تر از حشرات اوائل بهار می باشد و این Melanism در حشرات نر چشم گیرتر است. در حشرات این خانواده دو عضوی که هنوز عمل آنها مشخص نشده است وجود دارد که در زیر شرح داده می شود:

۱ - در کنار سر در جلو و در زیر Tubercule antennaire و در روی صفحه های آرواره ای (Lame maxillaire) یک برآمدگی کوچک مخروطی شکل دیده می شود.

۲ - در حشرات ماده روی Sternite های ششم و هفتم غددی به نام Pendergrast وجود دارند و تصور می شود که در رفتار تخم گذاری مؤثر می باشند.

این سنها علاوه بر ولیک (Crataegus) از برگ درختان دیگر نیز مانند توس (Betula)، اولس یا ممرز (Carpinus)، فندق (Corylus)، ال (Cornus)، راش (Fagus)، گونه های ارس (Juniperus spp.)، صنوبر (Populus)، آلها و گوجه ها (Prunus)، بلوط (Quercus)، نسترنها (Rosa spp.)، پستانک (Sorbus)، نمدار (Tilia)، ویداغ (Viburnum) که در جنگلهای شمال به فراوانی یافت می شوند، تغذیه می کنند.

کلید شناسائی جنسها و گونه های سن های خانواده Acanthosomatidae

۱) (۲) — Lame mesosternal کمی از کناره جلویی Prosternum می گذرد. Connexivum بدون لکه های سیاه در بین قطعه ها، Tergite های انتهائی شکم قرمز رنگ و Membrane زرد رنگ می باشد.

Acanthosoma Curtis, 1824 .....

در ایران تاکنون فقط گونه *A. haemorrhoidale* L. 1758 جمع آوری شده است.

مناطق جمع آوری - استان گیلان: اسالم ۲۷ خرداد ۱۳۵۲، ۲۴ مرداد ۱۳۵۳ جمع آوری عبائی؛ پره سر ۹۵۰ متر ارتفاع، ۲۴ مرداد ۱۳۵۳ جمع آوری میرزایانس / عبائی؛ هشتپر ۱۲۵۰ متر ارتفاع ۱۲ آذر ۱۳۵۵ جمع آوری برومند / پازوکی؛ دریاچه ثور ۲۲ خرداد ۱۳۵۲ جمع آوری رجبی؛ گیوم ۱۶۰ متر ارتفاع، ۲۸ مرداد ۱۳۶۹ جمع آوری برومند / پازوکی؛ سپاهکل (لاهیجان)

۱۲ کیلومتر شمال دیلمان ۱۳۰۰ متر ارتفاع، ۲۳ مرداد ۱۳۶۹ جمع‌آوری پازوکی / برومند.
استان مازندران: نوشهر ۱۶ تیر ۱۳۵۵ جمع‌آوری عبائی؛ جنگل دوک (بهشهر) ۸۴۰ متر
ارتفاع ۱ تیر ۱۳۵۶ جمع‌آوری پازوکی / مرتضویها.

(۱)۲ – *Lame mesosternal* به کناره جلوئی *Prosternum* (پیش سینه اول) نمی‌رسد.
Connexivum در کناره عقبی هر قطعه دارای لکه‌های سیاه‌رنگ است. *Tergite* های انتهای
شکم سیاه‌رنگ می‌باشند. *Membrane* سفید و شفاف و دارای یک لکه بزرگ قهوه‌ای در کنار
حاشیه خارجی است.

Elasmucha Stål, 1864 .....

در ایران فقط یک گونه به نام *E. eckerleini* Jósifov در تاریخ ۸ شهریور ۱۳۵۴ از اسالم
به وسیله صفوی جمع‌آوری شده است.

Contribution à la Connaissance Des Hémiptères-Hétéroptères de L'IRAN (16) *

Par :

M. Safavi ¹

KEY WORDS : *Acanthosoma*, *Elasmucha*, *Hemiptera*, *Acanthosomatidae*, Iran

SOMMAIRE

Les punaises de la famille Acanthosomatidae sont représentés par deux genres *Acanthosoma haemerrhoidale* et *Elasmucha eckerleini*.

L'auteur décrit la biologie sommaire et l'aire de distribution des deux espèces.

L'aire de distribution -

Gilan: Asalem; Siahkal (Lahijan) -

Mazandaran: Novshahr, Behshahr.

E. Azarbaidjan: Khalkhal (Lac Néor)

BIBLIOGRAPHIE

STICHEL, W. 1955-62 : Illustrierte Bestimmungstabelln der Wanzen Vol 4.

---

1. Dr. M. Safavi: Entomological Society of Iran, Tehran 19395; P.O.Box: 1454

* Recieved for publication 13.1.1994